

beti belokranjska
trikotajna
industrija
metlika

beti belokranjska
trikotajna
industrija
metlika

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

ŠT.: 3
LETO XX
METLIKA, 10. julija '84

OB DNEVU
SAMOUPRAVLJALCEV:

Polet mladosti

Med petimi dobitniki priznanj in plaket, ki so jih v črnomaljski občini podelili za večletno vzorno delo pri razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in aktivno delo pri samoupravljanju samou-

pravljalcem ob njihovem dnevu, 27. juniju, je bil tudi Betin tozdr Konfekcija iz Črnomlja.

V imenu kolektiva je plaketu in priznanje sprejel predsednik delavskega sveta tozda Zvone Hutar.

Kot je rečeno v obrazložitvi, se Betin tozdr v Črnomlju uspešno razvija, saj je od majhne pletilne delavnice od leta 1950 prerasel v sodobno tovarno tekstilne in konfekcijske proizvodnje. Povprečna starost delavk in delavcev delovnega

kolektiva je manj kot 29 let, polet mladosti pa se zato izraža v aktivnostih na vseh področjih. Informiranost v tozdu je kvalitetna, organi samoupravljanja so uspešni pri odločanju o razvojnih usmeritvah, oblikovanju in delitvi dohodka.

Tozdr Beti se uspešno vključuje v mednarodni trg in s tem veliko prispeva k uresničevanju programa gospodarske stabilizacije. Njihovi izdelki so znani na domačem in svetovnem trgu. Samoupravni organi,

družbenopolitične organizacije in vodstvo tozda se intenzivno ukvarjajo z dvigom produktivnosti, organizacije in tehnologije dela. Celoten aktiv se zaveda, da je kvaliteta vsega tega tudi pogoj za vključitev na svetovni trg ter za izboljšanje materialne osnove za trdnjše, uspešnejše gospodarjenje.

Razumljivo je, da smo tega priznanja veseli vsi, ki delamo pod Betino streho.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Veliko sonca

Za nami so mrzli januar, februar, marec, april, hladna maj in junij, kilav je tudi julij! Pravega poletja kot da noče biti.

Natančno pred letom dni smo se že namakali v mlačni Kolpi, si pripovedovali zanimive dogodivščine iz raznih letoviških krajev, nekateri pa so se še veselili toplih počitnic in dopustov.

Z današnjo številko se od vas, dragi bralci, poslavljamo tja do jeseni, in če smo vam lani ob tem času na straneh Vezila natresli kopico želja, vam tokrat želimo samo veliko, velikooo sonca!

UREDNIŠTVO

FRANC ŠETINC OBISKAL „BETI“ — Predsednik republiške konference SZDL Franc Šetinc je 20. junija obiskal metliško občino, po pogovoru s političnim aktivom pa si je ogledal tudi našo delovno organizacijo. Med ogledom vseh tozdov metliške Beti se je zanimal za delovne pogoje delavcev, uspehe in težave v proizvodnji, skratka za vse, s čimer se srečujejo naši delavci pri vsakodnevem delu. Na fotografiji: direktor Beti Miroslav Štimac v pogovoru z gostom v barvarni.

Njive, Kolpa, morje

Čas dopustov in oddiha je pred nami. Nekateri so na letovanje že odšli, spet drugi še tehtajo med željami in možnostmi, tretjim pa dopust ne dela težav, kajti že leta ga preživijo skoraj enako. Največ delavcev iz metliške Beti bo lepe dopustniške dneve preživel ob Kolpi, kajti za marsikoga je njegov delavski žep za morje že zdavnaj preplitev. Če pa se bodo že odločili za letovanje ob Jadranu, si bodo poiskali dom v šotoru ali kamp prikolici. Tudi takšnih, ki bodo dopustovanje izkoristili za delo doma, med našimi delavci ne bo manjkalo.

MARIJA BRAČIKA

BORIS MATELJAN

RADMILA ORLIČ, tajnica generalnega direktorja Beti: „10 do 14 dni bom preživila na morju, kjer imajo prijatelji vikend, tako da mi vsaj prenočišča ne bo potrebno plačati in bodo stroški letovanja nekoliko manjši. Regres, ki ga še nismo dobili (anketa je bila narejena v začetku junija), pa bo verjetno pokrtil le stroške potovanja. Vedno ves dopust izkoristim poleti, zato bom letos preostale dni, ki jih ne bom preživila na morju, porabila za študij.“

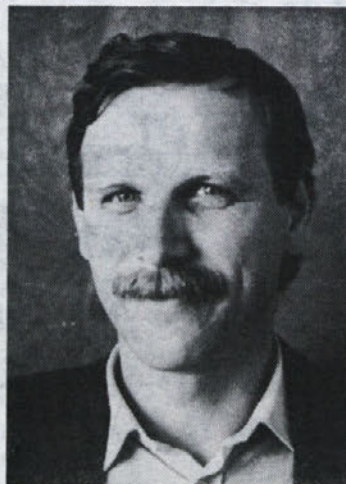
MARJAN HUTAR, pomočnik direktorja zunanje trgovine: „10 dni bom preživel v kamp prikolici na otoku Rabu. Na morje smo se odpravili v predsezoni, ker je cenejša. Cen v hotelih si ne upam niti pogledati, saj so za nas nedosegljive, zlasti še, če jih pomnožim s štirimi člani družine. Ostali dopust bomo preživeli na Kolpi, kjer bomo taborili.“

IVANKA BRINC, evidenčarka v tozdu Metraža: „Lani sem bila na morju, za letos pa se še nisem odločila. Navadno se odločim, kam bom odšla na dopust, le par dni pred odhodom, saj predhodne rezervacije na morju niso potrebne, kajti prenočujem v šotoru. Sicer pa bom pomagala staršem doma na kmetiji, če pa bo lepo vreme, bom večkrat tudi na Kolpi.“

BORIS MATELJAN, pletilec v tozdu Metraža: „Sele 1. junija sem začel delati v Beti, zato bom imel le kolektivni dopust. S prijatelji bom šel taborit na morje, za taborjenje pa se odločamo predvsem zato, ker smo bolj svobodni, ni potrebno spoštovati — tako kot v hotelih — nobenega hišnega reda. Kakšnega posebnega dela med dopustom ne bom imel in ga bom zares izkoristil le za počitek, najprej na morju, preostanek pa še na Kolpi.“

IVANKA ŠUKLJE, čistilka v tozdu Metraža: „Doma imamo kmetijo, kjer pomagam pri delu. Na morje pa ne grem in si tudi ne želim iti, zato pa grem toliko raje na Kolpo. To je tudi najcenejše.“

ANTON MUC, tiskar v tozdu Metraža: „Včasih sem hodil na morje, letos pa ne bo časa. Menim pa, da morje ni preslano, tako kot trdijo nekateri, le svojemu žepu primerne možnosti moraš najti, te pa so še vedno v kampu, tovarniškem domu. Svoj dopust bom letos preživel delavno, na kmetiji.“

MARJAN HUTAR

IVANKA BRINC

RADMILA ORLIČ

IVANKA ŠUKLJE

ANTON MUC

DANICA ČORAGA

MARIJA BRAČIKA, lan-serka v tozdu Konfekcija: „Ne vem, kako bo med dopustom. Če bomo šli na morje, bomo šli v lastni režiji. Sicer pa bomo doma, se pravi na Kolpi ter na kmetiji, kjer dela nikoli ne zmanjka. V glavnem je ves naš dopust kolektivni, kar je zame boljše, saj bi ga drugače vzela le takrat, ko bi imela doma delo in pravega počitka sploh nikoli ne bi imela. Slišim pa, da bi nekateri raje, da bi bil kolektivni dopust le dva in ne tri tedne, kot je sedaj, saj je v tistih treh tednih v Betinem počitniškem domu v Seči velika gneča.“

DANICA ČORAGA, šivilja v tozdu Konfekcija: „Doma bom med dopustom. Pripravljali bomo ohcet za sina, sicer pa imam veliko družino — kar sedem članov — plače pa so takšne, da si letovanja niti ni moč privoščiti. Skrbeti moram tudi za moža-invalida ter ostarelo mamo. Tudi v Kolpi se ne bom kopala, čeprav teče mimo hiše, kajti nisem najbolj zdrava.“

Beti ima že vrsto let dobre gasilske desetine. Ena med njimi je tudi na pričujoči fotografiji, ki jo je napravil Branko Matkovič. Dekleta so zmagala na občinskem tekmovanju letos. Čestitamo jim, hkrati pa želimo, da bi bilo tako tudi v naprej.

Branje ni obvezno

Teh nekaj vrstic bodo prebrali samo tisti, ki mislijo študirati ob delu. Branje torej ni obvezno. Stvar pa je v tem. Srednja šola tekstilne usmeritve bo odprla v jeseni nov oddelek srednje tehniške tekstilne šole.

Pravico do vpisa imajo vsi s končano osemletko. Seveda morajo biti zaposleni. Šolanje pa bodo zaključili hitreje kandidati, ki so obiskovali kakšno poklicno šolo ali pa morda že usmerjeno. Predavanja in izpiti bodo popoldne.

Prilagodili jih bomo prijavljencem. Kaj je treba storiti v tem trenutku? Nič drugega kot prijavite se.

V knjigarni Mladinske knjige boste dobili obrazec Prijava (1, 50). Izpolnite ga in pošljite na naslov: Srednja šola tekstilne usmeritve, Tovarniška 2, 68330 Metlika (Izobraževanje ob delu).

Na sestanku, ki ga bomo pripravili, boste zvedeli vse nadrobnosti. Prijave pošljite, prosimo, najpozneje do 1. septembra 1984.

Enostavno, kajne?

Obisk v Zasavju

Člani Društva inženirjev — tehnikov tekstilcev iz Kometa smo 19. maj izkoristili za ogled tekstilnih tovarov v Sevnici.

Presenečeni nad prijetnim sprejemom v Jutranjki smo si z zanimanjem ogledali proizvodnjo otroške konfekcije.

Na naši šoli deluje močna recitatorska skupina, ki s svojimi nastopi popestri in obogati vsak kulturni program na proslavah in drugih prireditvah v šoli in zunaj nje. Posnetek je s proslave dneva OF in 1. maja v kulturnem domu Edvarda Kardelja.

beti belokranjska
trikotna
industrija
metlika

Popeljali so nas skozi vse oddelke, od začetne priprave, kar marsikje predstavlja skrivnost, do končnih izdelkov njihove bogate kolekcije, in nam postregli z izčrpnimi odgovori. Na koncu smo pokukali tudi v računalniški center, na katerega so zelo ponosni in se s prijetnimi vtisi odpeljali v Dolnje Brezovo, kjer stoji nova tovarna Inplet.

Kot sovlagatelje pri izgradnji tovarne nas je proizvodnja elastičnih pletenin posebno zanimala. Natančneje smo si ogledali proizvodnjo lycra, ki je naš osnovni material in smo z njo občutno razbremenili uvoz. Pogovor smo nadaljevali v jedilnici, kjer smo bili pozorno postreženi in se poslovili z najboljšimi željami za nadaljnje sodelovanje.

Na poti nazaj smo se ustavili tudi v Lisci, s katero nas že daljša vežejo poslovne vezi in ta kolektiv več ali manj poznamo zaradi sorodne proizvodnje. Omembe vredno je njihovo računalniško vodeno skladišče.

Prijeten dan smo zaključili z ogledom kostanjeviškega gradu in pohiteli v Metliko na Vinsko vigred.

Marija Zajc

IZ KOMETA

Na seji delavskega sveta (15. junija) smo razdelili denar za stanovanjska posojila med šestindvajset prosilcev. Za to posojilo se je to pot skupno zanimalo triinšestdeset zaposlenih, skupaj razpoložljivih sredstev pa je bilo 2.710.000.- din. Preden je odbor za medsebojna razmerja izdelal predlog delitve, ki je bil delavskemu svetu osnova za razpravo in odločanje, je z vso odgovornostjo opravila zaupano nalogo tudi posebna komisija, ki si je gradnje ogledala na kraju samem. Tisti, ki tokrat posojila niso dobili, ne izpolnjujejo z internim aktom določenih pogojev.

OOZK je na seji 25. junija ocenila družbenopolitično aktivnost vsakega posameznega komunista. Predlog ocene je pripravila komisija, ki jo je imenovala OOZK na eni svojih prejšnjih sej. Tako je, sicer obširno in odgovorno delo, na sestanku OOZK hitreje steklo. Na osnovi posamičnih ocen je OOZK ocenila, da je v poprečju družbenopolitična aktivnost članov zadovoljiva.

Kolektiv KOMETA bo z nakupom nove počitniške enote v novozgrajenem naselju Miholaščica na otoku Cresu povečal počitniško rekreativne kapacitete. Stanovanje meri skoraj 35 kvadratnih metrov, in če bo steklo vse po načrtih, bodo prvi letovalci lahko preživeli del dopusta v tem kraju že letos. Če ne, pa bo stanovanje gotovo nared za prihodnjo sezono.

V maju je osnovna sindikalna organizacija KOMETA organizirala dvodnevni izlet po Gorenjski, ki se ga je udeležilo okrog štirideset zaposlenih. Na pot so se torej odpravili z enim avtobusom. Kartice so prihajale iz Vogla, Bohinja, Bleda... in tisti, ki so jih pisali, pravijo, da so se imeli lepo.

S. Z.

beti

...da se v Sloveniji lahko pohvalimo z manjšim številom brezposlenih? Konec decembra lani je bilo v naši republiki 16.858 uradno prijavljenih brezposelnih delavcev. Zato je razveseljiv podatek, da je bilo konec letošnjega maja le še 13.711 brezposlenih, kar je za 20 odstotkov manj kot decembra lani in za 5 odstotkov manj kot maja lani. Žal pa je med brezposlenimi še vedno polovica strokovno usposobljenih mladih ljudi, starih do 26 let.

... da pri nas sestavljamo vsemogoče lestvice, tudi lestvico brezposelnosti? Tako je v naši republiki odstotek brezposelnih med najnižjimi v Evropi, in znaša 1,6 odstotkov. Na Hrvaškem se ponajajo z zmerno številko 6 odstotkov. Srbija ima za celo armado nezaposlenih — 275.000.

... da je v naših turističnih krajih vse več gostov, večino tujcev. (Mimogrede: "Ste prebrali zapis na 2. strani Vezila pod naslovom "Njive, Kolpa, morje"). Po podatkih turistične zveze Jugoslavije letuje zdaj kakih 620 tisoč ljudi, med njimi pa je kar 470 tisoč tistih z devizami. Samo ob Jadranu je kakih 530 tisoč gostov, večino tujih. Še naprej jih je največ v hotelih, počasi pa se polnijo tudi kampi in zasebne sobe. Najbolj polni so kraji ob severnem Jadranu, zlasti v slovenskem primorju in v Istri.

... da je lani prestopilo mejo več tujcev kot Jugoslovancev. V mislih imamo seveda naše meje. V zveznem sekretariatu za notranje zadeve trdijo, da je lani na 200 mejnih prehodih naše države prestopilo okoli 70 milijonov potnikov, od tega 45 milijonov tujcev. Obmejni organi so našli 313 ponarejenih potnih listov, poleg tega pa je bilo tudi več kot 10.000 poskusov prestopa meje brez veljavne potnega lista. Hkrati so preprečili vstop v našo državo 1948 tujcem, ki niso imeli denarja za lastno vzdrževanje in odkrili 335 oseb, ki so poskušale v Jugoslavijo pretihotapiti strelno orožje.

... da je oskrba z električno energijo normalna in da se nam do konca septembra zanesljivo ni potrebno bati redukcij? Za pozno jesen in zimo pa velja, da bomo imeli toliko električne energije, kolikor zalag premoga bomo ustvarili,

Iz Kometa

Opravljenе volitve

V aprilu je potekel mandat članom Delavskega sveta, Samoupravni delavski kontroli in disciplinski komisiji, ki jih volimo neposredno na voli-

ZAHVALA

Ob smrti drage mame Terzije Brodarič iz Rosalnic se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz "Beti", kakor tudi delovni organizaciji "Komet" za podeljene vence, izrečena sožalja ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Martina Badovinac
Tone Brodarič

ZAHVALA

Ob nenadni in prerani izgubi mojega dragega moža Slava Maceleta iz Rosalnic 25. se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč sodelavkam iz volne, RK, osnovni organizaciji sindikata in DS TOZD. Hvala vsem, ki ste mi izrekli sožalje, in ki ste mojega moža spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena
Marija Macele

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta ANTONA WEISSA iz Črnomlja se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz skladišča gotovih izdelkov za denarno pomoč. Hvala vsem, ki so mi izrekli sožalje, in ki so pospremili mojega očeta na njegovi zadnji poti.

Žalujoča hčerka
Valerija Mahne

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage sestre Minke Blatnik iz Stranske vasi pri Žužemberku se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Metraža za podeljeno cvetje in denarno pomoč. Prav lepa hvala vsem za izraženo sožalje, in vsem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Cvetka Bekelja
z družino

tvah. Zato smo že 16. 4. 1984 imeli volitve za nove člane vseh naštetih samoupravnih organov. Od 440 vpisanih volilcev se je volitev udeležilo 84 odstotkov.

V DELAVSKI SVET so bili izvoljeni naslednji delavci:

1. Ljudmila Cindrič
2. Ivanka Žlogar
3. Marija Broz
4. Marija Fember
5. Martina Gornik
6. Martina Grenc
7. Irena Janžekovič
8. Nevenka Kobe
9. Slavica Kostelac
10. Slavo Moravec
11. Zvonka Nemanič
12. Milena Petek
13. Albina Tošeska
14. Jože Urh
15. Rezika Žabčič

V Samoupravno delavsko kontrolo:

1. Ana Čadonič
2. Ana Kolenac
3. Milka Krajačič
4. Rozalija Kramarič
5. Alenka Mežnaršič
6. Slavica Videtič
7. Marija Zajc

V disciplinsko komisijo:

1. Mira Breznik
2. Stevo Kolenac
3. Dragica Petrovič
4. Nada Stojnič
5. Stanka Vrvišar
6. Tone Iyec - Zunanji član
7. Ivan Štravs - zunanji član

V roku dveh mesecev, odkar so potekle volitve, se je na žalost konstituiral le delavski svet, ki je na svoji prvi seji izvolil za predsednico Ljudmilo Cindrič, za namestnico pa Ivanko Žlogar.

15. 6. 1984 pa smo imeli na 2. redni seji delavskega sveta še posredne volitve za izvršilne organe delavskega sveta, in sicer:

V izvršilni odbor so izvoljeni:

1. Betka Barbič
2. Martin Črnugelj
3. Janez Horvat
4. Vida Štefanič
5. Janez Uhan
6. Tatjana Žele
7. Darinka Žist

V odbor za MRDZD so:

1. Ljubica Čulig
2. Gusti Guštin
3. Anica Pezdirc (Barbič)
4. Dragica Rajakovič
5. Martina Stepan
6. Dragica Šterk
7. Martina Švajger

Vsem izvoljenim predstavnikom čestitamo, želimo pa, da se v mandatni dobi aktivno vključijo pri razreševanju vseh problemov, ki bodo na dnevnih redih njihovih sej.

A. C.

PREDLAGAMO

Zanimiva zbirka „Krt“

V uredništvu Vezila smo te dni dobili zanimivo pismo Republiške konference ZSMS in Univerzitetne konference ZSMS, v katerem nas opozarjajo na svojo „Knjižnico revolucionarne teorije.“ Gre za izredno zanimivo zbirko, ki ne bi smela manjkati na vaših knjižnih policah. To navsezadnje lahko potrdijo nekateri naši člani osnovne mladinske organizacije, ki zbirko že poznajo.

Navzlic temu smo se odločili, da posvetimo programu „Knjižnice revolucionarne teorije“ več prostora tudi v Vezilu. Morebiti se bo marsikdo odločil, da bo v času dopustnikovanja segel po tej literaturi, ki je v primerjavi z nekaterimi našimi knjigami skoraj zastoj. Vedeti namreč moramo, da so knjige izšle s podporo Kulturne skupnosti Slovenije!

PROGRAM KNJIŽNICE REVOLUCIONARNE TEORIJE

1. Steiner Kvale: IZPITI IN GO-SPODARSTVO

(168 str., 75,00 din) /kmalu razprodano! /

2. Fridrich Engels: PROTI ZAROTI MOLKA

Ali je zamolčanje Marxa to, da se o njegovem delu ne govori, ali pa, da se o njem samo govori? Nekdaj so ga zamolčevali, danes bi ga radi prepili. A česa ne bi smeli slišati? — Marxovega in Engelsovega vprašanja: kako narediti konec „meščanskemu srca“?

(192 str., 98,00 din)

3. Michael Mauke: MARXOVA IN ENGELSOVA TEORIJA RAZREDOV

Marskizem je v svojem jedru razredna teorija: znanost o razrednem gospodstvu, razrednem boju in revoluciji delavskega razreda. Ta ugotovitev je obenem temeljna poteza in odlika Maukevega dela, ki rekonstruira Marxovo in Engelsovo teorijo razredov v sklopu njene celotne teorije družbe. To je hkrati tudi edini način, ki zagotavlja marksistično rekonstrukcijo te teorije, da teorije ne pojmuje kot „sociološki dodatek“ h kritiki politične ekonomije, temveč kot njen ocentralni element.

(118 str., 100,00 din)

4. Skupina avtorjev: ŠTUDENTSKO GIBANJE RAZPRODANO

5. H. M. Enzensberger: POGO-VORI Z MARXOM IN ENGEL-SOM

Ljudje, ki so Marxa in Engelsa osebno poznali, do njiju niso mogli ostati nevtralni. Hitro so se polarizirali v njune prijatelje ali

Zadnje dni maja so se v Metliki prireditve vrstile druga za drugo. Naše mesto, ki je prvo v Sloveniji ustanovilo gasilsko društvo, je maja gostilo predstavnike vseh slovenskih občinskih gasilskih zvez. Ob tej priložnosti so slovesno odprli nov razstaveni paviljon Slovenskega gasilskega muzeja in zaslužnim gasilcem podelili priznanja. Visoko priznanje Slovenske gasilske zveze je dobil tudi inž. Hermann Lothar (na desni), gasilski poveljnik in župan avstrijskega mesta Wagna, ki je pobrateno z Metliko. Priznanje mu je podelil predsednik Gasilske zveze Slovenije prof. Branko Božič.

sovražnike, tovariše ali nasprotnike, občudovalce ali obrekovalce. V tem delu zbrani dokumenti tako enih kot drugih ne kažejo samo Marxa in Engelsa z manj ali komaj poznanih strani, pogosto presenetljivih, temveč pričajo tudi, kar je še posebej zanimivo in aktualno, o močni kontinuiteti argumentov za in proti marksizmu, ki so bili proti Marxu in Engelsu ter o njunim pristašem navajeni več kot sto let.

6. Tomaž Mastnak: H KRITIKI STALINIZMA (KMALU RAZPRODANO)

Če hoče biti marksistična teorija kos aktualnim problemom boja za socializem, se mora spoprijeti s stalinizmom, rezultat tega spoprijema pa pokaže, kolikšni meri lahko prispeva k temu boju. Teoretsko in praktično premaganje stalinizma sta v najtesnejši zvezi, praktične zmage ne more biti brez teoretske zmage. Mastnakov tekst je poskus in prispevek k teoretskemu premaganju stalinizma. Kolikor pa je avtor kritiko stalinizma gradil kot analizo protislovij izgradnje socializma, so dognanja njegove raziskave zanimiva tudi za analizo procesa socialističnega samoupravljanja.

(120 str., 100,00 din)

7. Aleksander Kolontaj: ŽE-NSKA IN SOCIJALIZMU

Gorki v svojih „Spominih“ povzema neko menje in pravi, da „sta v Rusiji samo dva komunista, Lenin in gospa Kolontajeva“. To seveda ni dovolj, da bi ponazorilo veliko zgodovinsko in teoretsko vrednost pisov A. Kolontaj. Ugotovitve, do katerih je prišla, nakazujejo, da mora socialistična revolucija „destruirati ne le meščansko državo, temveč tudi meščansko družino“, da je nujna naloga revolucionarnega razreda „ustvariti bolj zdrave in radostnejše odnose med spoloma“, izdelati „novo seksualno moralno delavskega razreda“, da je potrebna osvoboditev iz „moralnih spon“, v katere vklepa žensko sodobni zakon. Le tako se lahko ženska spremeni iz zasuženjenega brezosebnega hišnega bitja, ki —

opremljeno z „ženskimi čednostmi“ — služi moškemu, „v osebnost, ki se bori proti suženjstvu vsake vrste in rebelira v akribnetu, zavestnega člana skupnosti razreda.“

(162 str., 150,00 din)

8. Johann Most: DELO IN KAPITAL IN ANARHIZEM IN KOMUNIZEM

Če kupite to knjigo, ste kupili dve knjigi, in to knjigi osebe, ki je močno vplivala na začetke delavskega gibanja v Sloveniji. Na eni strani gre v knjigi DELO IN KAPITAL za popularizacijo prvega zvezka Marxovega Kapitala, in sicer za popularizacijo, ki sta jo Marx in Engels temeljito pregledala in, kjer je bilo potrebno, tudi predelala. Ob pomanjkanju uvaljnih tekstov k študiju temeljne marksistične teorije je ta prevod še posebno dobrodošel. V drugem delu, ki ga začnete brati preprosto tako, da knjigo obrnete na glavo, so stvari tudi teoretsko obrnjene z nogami navzgor. Gre za Mostove anarhistične spise, ki niso objavljene zato, da bi se z njimi strinjali, temveč zato, da bi spoznali ta del po krivici zapostavljene zgodovine delavskega gibanja.

9. Ciril Boškovič: ČSSR 1968

Odlika tega dela je, da jasno prikaže temeljne tendence družbenih gibanj, tako, da nedvoumno vidimo, kako se v spoprijemu s stalinistično politično, ekonomsko in ideološko prakso oblikuje koncept demokratičnega socializma kot samoupravnega socializma, ter tudi, da je samoupravni socializem resna alternativa stalinističnemu sistemu. Ta knjiga je v Jugoslaviji druga znanstveno utemeljena in dokumentirana razprava o tej problematiki — prva je bila objavljena kot interna publikacija v Beogradu.

(158 str., 200,00 din)

10. Leo Šešerko: NARAVOSLOVNE IN BLAGOVNA FORMA

Alfred Sohn-Rethel: DUŠEVNO IN TELESNO DELO

Zlasti naravoslovcem se zdi, da so v svojem teoretskem mišljenju dvignjeni nad vsakršne teoretske

interese, želje in hrepenenja. Šešerko spodbija tako mnenje. Dokazuje, da je ravno to naravoslovno mišljenje kot znanost dovršitev dosežene družbene harmonije in zlasti očitno v matematiki brezpogojno družbeno obvezujoče. Ni torej zavezano temu ali onemu družbenemu interu, ampak njihovi povezanosti v celoto. To pa zahteva premislek samega njegovega teoretskega temelja in njegovega praktičnega, se pravi družbenega značaja, česar se loteva pričujoča knjiga. — Šešerkovemu tekstu je pridan prevod prvega in ključnega poglavja glavnega, najbolj znanega in vplivnega Sohn-Rethelovega dela „Duševno in telesno delo“.

(194 str., 200,00 din)

11. F. Engels in K. Marx: KRITIKA MALOMEŠČANSKEGA SOCIALIZMA

Pred nami je prevod kritike „moralističnih tirad resničnih socialistov“ in njihovih revolucionarnih fraz, v spoprijemu s katerimi sta Marx in Engels oblikovala lastno razumevanje družbenih protislovij. Z izjemo tretjega poglavja Komunističnega manifesta, ki je objavljeno na koncu, so vsi teksti prvič prevedeni v slovenščino.

(180 str., 200,00 din)

12. Jasna Fisher: ČAS VESOLNIGA SOCIALNEGA PUNTA SE BLIŽA

Socialna in politična zgodovina delavskega gibanja v Ljubljani od začetkov do leta 1889

Delo raziskuje in prikazuje prvo, začetno obdobje slovenskega delavskega in socialističnega gibanja (tega tedaj izven Ljubljane ni bilo), ki je obtem obdobje, ki ga danes najmanj poznamo. V prvem delu se loteva socialne strukture ljubljanskega prebivalstva v letih 1860-1890, v drugem delu pa obravnava različna društva, ki so delovala med ljubljanskimi delavci, analizira delovanje skupine obrtniških demokratov, izdajanje časopisa Ljudski glas na koncu pa analizo strne s tako imenovanim „krvavskim“ procesom v Celovcu 1884.

(308 str., 600,00 din)

13. Izbor tekstov: DELAVSKA OPOZICIJA

Izbor obsega najznačilnejše tekste predstavnikov „delavske opozicije“ v Sovjetski zvezi v prvih letih po oktobrski revoluciji. Dejstvo, da je bila leta 1921 „delavska opozicija“ poražena, je pomembno vplivalo na to, da je bila njena vloga dolgo časa zamolčevana in tudi izkrivljena, pri nas pa je še danes znana le redkim poznavalcem zgodovine socializma. Ker se je zavzemala za delavsko samoupravljanje, so njene ideje ostale aktualne v socialističnem gibanju vse do danes.

(228 str., 520,00 din)

14. Wilhelm Reich: SEKSPOL

Pričujoči izbor tekstov dokazuje, da se psihoanaliza pri Reichu upira možnosti, da bi jo reducirali na postopek za adaptiranje deviantnih posameznikov, ter se pokaže kot spoznavni aparat, ki razgalja ideološke inhibicije v slehernem članu družbe. Ravno s tem je Reich odprl novo teoretsko polje, ki bogati historični materializem in omogoča psihoanalizo, da reglektira in preseže svojo parcialno meščansko omejenost.

(174 str., 400,00 din)

(nadaljevanje na 6.st.)

pa tudi privarčevali energijo. Zatorej — ugašaj svetilke tam, kjer ni potrebno, da o drugih večjih uporabnikih ne govorimo. In to doma in v delovni organizaciji! Sicer pa strokovnjaki trdijo, da bomo imeli prihodnje leto za okoli 5 odstotkov več energije kot letos, saj načrtujejo 77,2 milijarde kilovatnih ur. Obratovati bodo namreč začele termoelektrarne Ugljevik z močjo 300 megavatov, poskusno bo začela obratovati elektrarna Novi Sad, zavrtela pa se bosta dva agregata v hidroelektrarni Djerdap II. Pričakujemo pa lahko tudi začetek obratovanja termoelektrarne in toplarne v Ljubljani.

... da obstajajo prav vse možnosti, da do konca leta vsaj v globalu izpolnimo glavne resolucijske naloge, pri čemer je potrebno imeti ves čas pred očmi visoko raven proizvodnje in izvoza. Samo tako lahko ohranimo sedanja ugodna gibanja in načrtujemo ofenzivnejšo gospodarsko politiko za prihodnje leto, ko naj bi se industrijska proizvodnja povečala za štiri do pet odstotkov, kmetijska pa najmanj za 2,5 odstotka.

... da je bil trgovinski primanjkljaj s konvertibilnim področjem za polovico manjši kot lani v tem času, primanjkljaj plačilne bilance pa je konec maja dosegel le 34 odstotkov lanskega v tem času. Obetaven je tudi podatek, da smo v prvih mesecih porabili le 36,7 odstotka srednjeročnih in dolgoročnih tujih posojil glede na ustrezno obdobje lani!

... da tudi za naše državljane velja, da se jih je oprijel nekakšen kitajski sindrom? Zakaj gre? Če naredimo primerjavo, kaj je naš državljan kupoval 1979. leta in kaj lani, so podatki nadvse zanimivi. Lani smo Jugoslovani kupili za 20 odstotkov manj avtomobilov kot pred štirimi leti in kar za 11 odstotkov več koles! Trgovci so prodali za 52 odstotkov manj stereo radioaparatorov, za 10 odstotkov manj črnobelih in za 41 odstotkov barvnih televizijskih sprejemnikov. Zato pa so prodali za 18 odstotkov več šivalnih strojev, 11 odstotkov peči na trda goriva, 10 odstotkov traktorjev, 34

(nadaljevanje s 5. st.)

15. Mike Brake: SOCIOLOGIJA MLADINSKE KULTURE IN SUBKULTURE

Brake zastopa stališče, da subkulture izvirajo iz poskusov reševanja kolektivno doživljanih problemov, katerih razlog so pomanjkljivosti in realna protislovja v družbeni strukturi. Izstopa razredna osnova subkulturnih pojavov, ki so odgovor na potrebo po formiranju kolektivne identitete določenih delov mladine. Delo odpira pogled v razumevanje položaja delavske mladine glede na profiliranost mladinske subkulture. Uvodni tekst osvetljuje slovensko kulturno in subkulturno sceno.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage sestre MARTE KLEMENČIČ se zahvaljujemo delavcem iz TOZD konfekcija za podarjeno cvetje ter denarno pomoč.

Žalujejo sestre:
Tilka, Kristina,
Lojzka

odstotkov več hladilnikov in kar 48 več elementov za — spalnice. Ali to pomeni, da povprečni Jugoslovani vse več kolesari, je več doma, nalaga drva, dela na zemlji... Idilično, mar ne!

... da smo si leta 1960 lahko kupili za mesečni osebni dohodek (povprečno v SRS 221 din) 54 kilogramov govedine s kostmi, leto kasneje (povprečno v SRS 1.376 din) 85 kg govedine s kostmi, leta 1980 smo si za mesečni osebni dohodek (povprečno v SRS v prvih mesecih 8.000 din) 130 kilogramov govedine s kostmi. Koliko si lahko privoščimo letos, si zračunajte sami!

... da smo leta 1960 za povprečni celotni osebni dohodek (mesečni OD 221 dinarjev) lahko kupili 4 kvadratne metre stanovanja, deset let kasneje za povprečni celotni osebni dohodek (mesečni OD 1376 dinarjev) 7,1 kvadratnega metra stanovanja in 1979. leta za povprečni celotni osebni dohodek (mesečni OD 7393 dinarjev), 7,6 kvadratnih metrov stanovanja. Kako je letos? Svinčnik v roke, na morju bo dovolj časa za tiste, ki nameravate zidati. Vaše račune bom z veseljem objavil v prvi jesenski številki Vezila.

FOTOUTRINKI

Od izida zadnje številke Vezila se je v uredniški mapi nabralo precej fotografij o raznih dogodkih, ki so povezani z življenjem in delom Beti. Nekaj jih je pred vami, da ne bi prehitro utonili v pozabo.

Štafetno palico je na osrednjo občinsko prireditev prinesla učenka naše šole Darinka Rogina.

Otroci so naša prihodnost in prav je, da se čim prej zavejo svojih korenin. Narodopisni običaji so se v Sloveniji najdlje in najbolj pristno ohranili prav v Beli krajini.

Na Vigredi je bil draškički „šank“ med najbolj obleganimi, in to zaradi sladkega draškičkovega vina, za slastno kotlovino pa je skrbel „najemnik“ Jože

Tudi neprijetno in dokaj hladno vreme ni pokvarilo prijetnega vzdušja ob sprejemu zvezne štafete v Metliki.

Metlika je bila v treh dneh Vinske vigrede najbolj veselo slovensko mesto. Celo direktorji so se smejali...

... vendar ne vsi, nekateri so bili namreč zaskrbljeni zaradi glasov za svojimi hrbti.

Na naši šoli imamo tudi nekaj dobrih športnikov. Na področnem atletskem srednješolskem prvenstvu sta se izvrstno odrezali Vera Vidovič s 3. mestom v teku na 100 m (na sliki ji čestita prof. Jože Glonar) in Marjeta Štamfelj, ki je bila 3. v teku na 400 m.

Ker je prejšnja socialna delavka odšla, je Beti pred nekaj meseci zaposlila novo, Milico Janžekovič, ki je poleg dela, ki ga opravlja na področju socialne problematike, tudi vodja kadrovske službe. Njeno delo je močno raznoliko, če pa bi omenili le glavne naloge, ki jih opravlja, so to gotovo problematika alkoholizma, invalidnosti ter kadrovske zadeve kot je štipendiranje, stanovanjska problematika, zaposlovanje. Seveda pa Milica poudarja, da je socialni delavec v delovni organizaciji, kakršna je Beti, lahko le koordinator, pomembna pa je povezava kadrovske službe s tozdi in institucijami zunaj delovne organizacije.

INVALIDNOST IN ALKOHOLIZEM

Janžekovičeva pove, da v zadnjih letih, zlasti pa v letu 1982, izstopa v posameznih tozdi problem delavcev z zoženo delovno zmožnostjo oz. invalidov. Delavcev z zoženo delovno sposobnostjo, oz. statusom invalida II. ali III. kategorije, je v Beti 59, od tega največ (23) v tozdu Konfekcija, manj v Kodranki (17), Metraži (10) in DSSS (9).

„Zaskrbljujoče je predvsem to, da je povprečna starost teh delavcev sorazmerno nizka, v povprečju po tozdi od 38 do 41 let. Tudi skupna delovna doba kot tudi delovna doba v naši delovni organizaciji, je nizka, zlasti pa prihaja do izraza tozda Kodranka in volna, kjer je povprečna skupna delovna doba teh delavcev komaj 14 let,“ pravi Milica.

Vendar pa so pri delavcih z zmanjšano delovno

zmožnostjo tudi delavci, ki so bili sprejeti v delovno organizacijo na dela, ki so ustrezala njihovemu zdravstvenemu stanju, in jih tako tudi obravnavali. Danes jih od 59 35 dela na delovnih mestih, kjer kljub zmanjšani sposobnosti lahko dosega dobre rezultate. Kot pravi Milica, je problem premeščanja teh delavcev pereč, žal pa je glede na sedanje stanje in še neevidentirane primere moč pričakovati, da se bo število invalidov, oz. tistih z zmanjšano delovno sposobnostjo, večalo.

„Zatiskali bi si oči, če bi dejali, da v Beti ni alkoholizma. Vendar pa običajno obravnavamo le primere, kjer prihaja zaradi alkoholizma pri posameznikih do takšnih problemov, da so moteči za celotno delovno okolje“ priznava Milica. Dokler se alkoholizem pri posameznikih še razvija in lahko delovno okolje težave še tolerira, ostaja tak primer anonimen. Do reševanja problemov pride, žal, šele takrat, ko postane stanje nevzdržno, ali točneje, ko je opazno že psihično in fizično propadanje človeka. „Takrat so največkrat tako socialne kot zdravstvene službe nemočne, ker se z alkoholikom ni možno več resneje pogovoriti o problemih in morebitnem zdravljenju,“ razpleta Janžekovičeva.

„Poseben problem predstavljajo starejši delavci, saj starejše alkoholike pogosto rešujemo zelo tolerantno, velikokrat jih zaradi lažne humanosti pustimo, da vedrijo, premeščamo jih z delovnega mesta na drugo delovno mesto in čakamo redno ali invalidsko upok-

ojitev. Seveda pa s tem ne rešujemo ne človeka ne njegove družine,“ priznava socialna delavka, ki je prepričana, da je pri razreševanju problemov alkoholizma potrebno zelo tesno sodelovanje kadrovske službe z odgovornimi v tozdi, kajti ravno zaradi prikrievanja takih primerov se alkoholizem razširja v večji meri, kot bi se sicer.

STANOVANJSKIH PROBLEM OV SKORAJ NI

Kadrovske problemi se rešujejo v Beti znotraj delovne organizacije z notranjimi premestitvami in le redko s sprejemanjem delavcev zunaj DO — torej le takrat, ko delovna organizacija ne razpolaga z ustreznim kadrom. Pri zaposlovanju na delovna mesta, kjer ni pomembna stopnja izobrazbe, so se kriteriji močno zaostrili. „Pri izbiri novih delavcev smo postali precej kritični. Odločamo se za kandidate, za katere menimo, da bodo svoje delo zadovoljivo opravljali, zato postaja tudi postopek sprejemanja novih delavcev vedno zahtevnejši,“ pravi Milica. Dejstvo je tudi, da je med številnimi vlogami zelo malo takih, ki ustrezajo potrebam in zahtevam tozdov, kar pomeni, da je delo pri izbiri delavcev otežkočeno, prav zaradi tega pa se tudi potrebe po delavcih težje uresničujejo. Marca letos je bilo v Beti zaposlenih 1851 delavcev, 16 več kot marca lani. Na novo se jih je v prvih treh mesecih letos zaposlilo 40, iz delovne organizacije pa jih je odšlo 21.

Po besedah Janžekovičeve je v Beti zelo dober na-

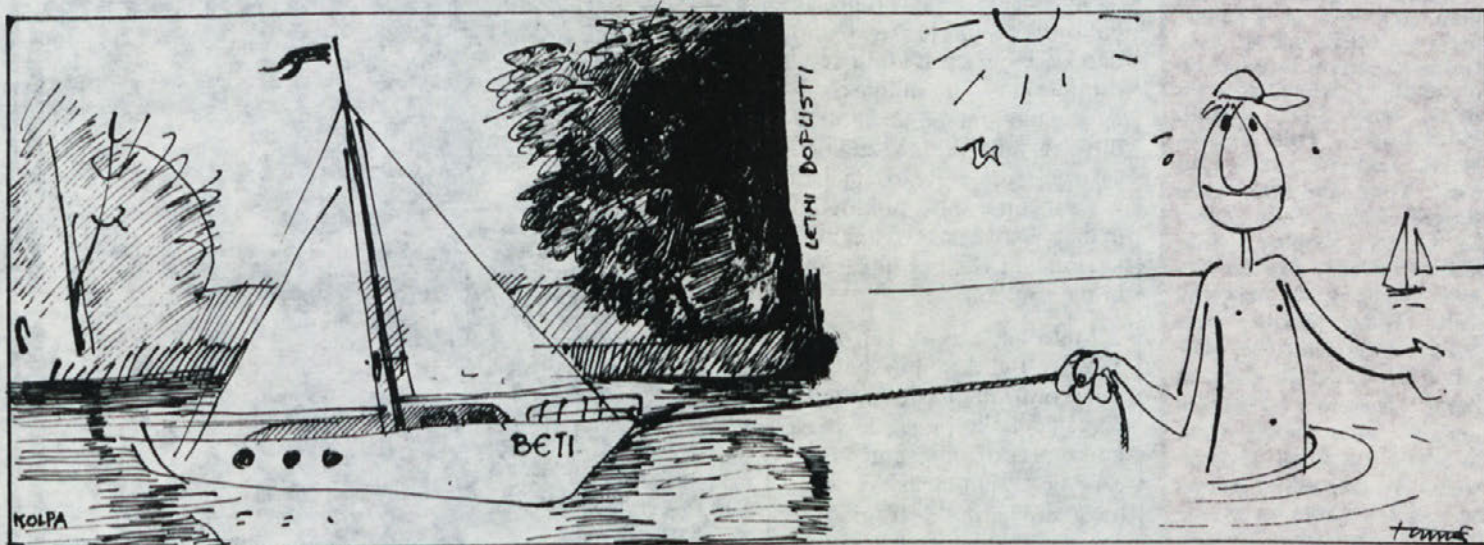
MILICA JANŽEKOVIČ

čin reševanja kadrovske problematike, saj poteka razgovor s kandidati vedno ob prisotnosti vodje tozda, kjer naj bi se novi delavec zaposlil. Kandidat si ogleda tudi delovno mesto in tistega, ki si po ogledu premisli in odstopi, ne obravnavajo več.

Precej dela bo letos v Beti tudi z reševanjem prošenj za kadrovske štipendije, ki so jih v delovni organizaciji razpisali 40 — največ od tega za izobraževanje s področja tekstilne stroke v Betinem izobraževalnem centru — odziv na razpis pa je večji kot ponudba.

Milica pohvali, da je v Beti dobro rešeno področje stanovanjskih vprašanj. „V primerjavi z ostalimi delovnimi organizacijami smo razdelili veliko več stanovanj, tako da prosilcev skorajda ni, če pa že so, so to le zelo mlade družine, katerih člani imajo relativno kratko delovno dobo. Seveda pa je tudi interes delovne organizacije, da stanovanjskih problemov ni, zato smo vložili sredstva za nakup še petih stanovanj,“ je zadovoljna socialna delavka.

M. BEZEK

Kako donosna je kava

S kavo se na jugoslovanskem tržišču dogaja nekaj, kar nima primere na svetu: medtem ko cene kavi povsod po svetu padajo, pri nas naraščajo. Iz leta v leto je manj uvozimo, poraba pa je praviloma ves čas enaka, kajti tiste količine, ki je ne uvozimo, krijemo z ilegalnim uvozom na drobno (maloobmejni promet, delavci na tujem, poslovna in turistična potovanja, tihotapljenje itd.).

— Ker popijemo večinoma enake količine kave, pa jo vse manj redno uvozimo, pomeni, da je med ljudmi vse več kave brez prometnega davka in drugih družbenih dajatev. Po podatkih našega združenja je Jugoslavija od leta 1979 do srede leta 1983 tako ostala brez 10 milijard din. Če ta sredstva povečamo še za tihotapski dohodek, dobimo vsoto kakih 70 milijard din, ki so v 4 letih ostali v zasebnih žepih, pravi diplomirani ekonomist Ivan Havliček, generalni direktor delovne organizacije za trgovino in proizvodnjo iz Zagreba Prodex.

Te dni smo zvedeli tudi za novico iz Prodexa, da ta delovna organizacija s kakimi 50 trgovinami, obrati in gostinskimi objekti prihodnje 3 mesece ne bo spreminjala svojih cen. Delavski svet se je odločil, da ne bo podražil riža, sladkorja, kave, gostinske opreme, različnih živil, gospo-

dinjske opreme, svetilnih teles za gostinstvo in gospodinjstva in podobno. Tudi gostinskih storitev ne bo podražil.

Za to smo se odločili predvsem zaradi visokih obresti. Če bomo podražili svoje izdelke, bo prodaja manjša, 35-odstotne obresti pa bodo pobrale tako ustvarjeno razliko. Mislim, da bi moralo biti tako povsod, kajti obresti so prirejene tako, da bodo preprečevale podražitve celo tam, kjer bi bilo to morda gospodarsko celo upravičeno, pravi Ivan Havliček.

Za konec pa pogledimo še, kako je bilo v zadnjih 7 letih z uvozom in cenami kave pri nas. Na svetovnem trgu so se v tem času cene kavi znižale z okrog 4000 na okrog 1800 dolarjev za tono, torej za več kot polovico. V jugoslavijo pa smo leta 1977 uvozili dobrih 41.000 ton kave in jo na drobno prodajali po 238 din za kilogram.

Leto pozneje smo jo uvozili dobrih 46.000 ton, na drobno pa je veljala 250 din za kilogram. Leto 1979 je bilo rekordno z uvozom 58.500 ton kave, ki je veljala v prodaji na drobno po 263 din za kilogram. Leto pozneje smo uvozili 31.464 ton kave in jo prodajali po 373 din. Leta 1980 smo uvozili 30.000 ton kave, veljala pa je 502 din za kilogram in leta 1982 20.000 ton po 760 din za kilogram. Lani je znašal uvoz 32.000 ton, veljale pa so tri cene in sicer 1100 din in 1760 din ter po znižanju prometnega davka 1638,40 din za kilogram.

Smo se torej prepričali, kako donosna je kava? Po datek, da je v privatnih žepih ostalo kar 70 milijard dinarjev, bo marsikoga spodbudil k razmišljanju. V zadnjem času namreč beremo, da se je vse več meščanov pokmetilo, in da poskuša naskrivaj, tudi v koritih za rože, vzgojiti „rože“ ki dajo mamila.

Malo za šalo — kaj, ko bi začeli v Beli krajini s kavo! S tobakom imamo dokaj dobre izkušnje, kako pa je s kavo, se lahko prepričamo sami. Navsezadnje je dandanes skodelica kave draga kot žefran! V to nas je bržkone prepričal tudi današnji zapis.

I. M.

Našo delovno organizacijo ljudje radi obiskujejo. Največ jih sicer zavije v industrijsko prodajalno, so pa tudi takšni, ki si ogledajo proizvodnjo. Nedavno smo imeli na obisku televizijske poročevalce iz vse Slovenije. Po ogledu DO so sedli v menzo na kratek pogovor in prigrizek. Rekli so, da so bili zadovoljni. Foto: B. Matkovič

Z novim letom sankcije

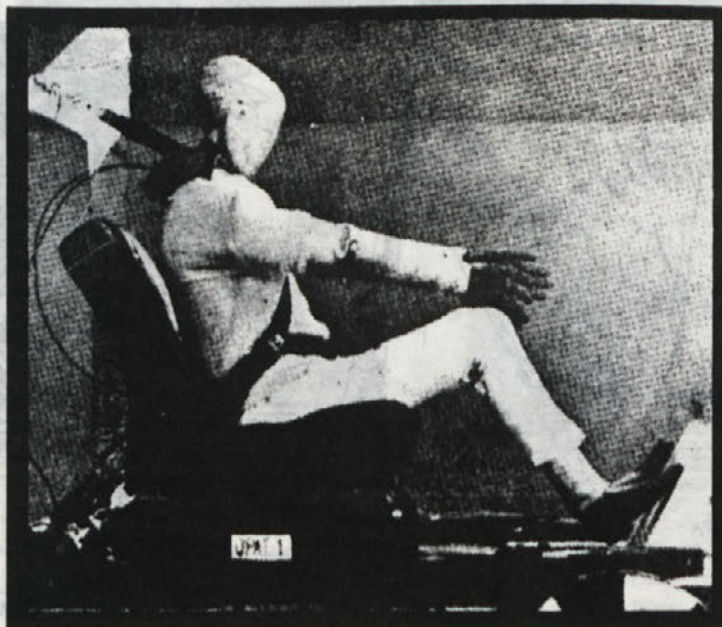
Dileme okoli varnostnih pasov so, očitno, jasne: uporaba pasov je namreč obvezna na sprednjih sedežih, vozniki pa bodo morali to spoštovati od 1. januarja 1985. leta dalje na vseh jugoslovanskih cestah. To velja tako za voznike, kot za sopotnike, toda le na sprednjih sedežih!

Zakon zavezuje voznike, da si tudi zdaj namestijo varnostni pas, vendar bodo sankcije zoper tiste, ki tega ne bodo storili, začeli uveljavljati šele z začetkom leta 1985. Mnogi vozniki amaterji so na to obveznost bodisi pozabili ali pa jih z njo ni nihče seznanil. Prav zato je na primer republiški svet za prometno varnost na

cestah SR Srbije začel širšo družbeno akcijo (od 1. julija do konca leta), pri čemer bosta „udarni“ obdobji septembra in decembra. Njen glavni cilj je, da voznike navadijo na uporabo varnostnih pasov, da bi se izognili mnogim tragičnim posledicam.

V Evropi na tisoč ljudi, ki so žrtve prometnih nesreč, povprečno izgubi življenje 40 do 50 oseb, v Jugoslaviji pa še enkrat več. Poznavalci menijo, da prav zaradi neuporabljanja varnostnih pasov. Tudi sporočila iz naših travmatoloških bolnišnic o izredno hudih poškodbah glave in sprednjih delov telesa govorijo o tem, kako pomembno je biti privezan ob čelnih trčenjih.

Glede nesreč, ko se vozilo vžge ali zapelje v vodo, pa menijo, da varnostni pas voznika in sopotnike ohrani pri zavesti in mu da na voljo nekaj sekund, v katerih se lahko odloči, kaj storiti.

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gasperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Zele, Desimir Milovanović, Vida Šegina, Marija Jakljevič, Jože Gerkič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Zele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miroslav Čikič, Ivan Brodarec in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec, grafična priprava in tisk DITC Novo mesto. Naslov izdajatelja: BETI, Tovarniška 2, Metlika.